

Rödl & Partner

NEWSLETTER SLOVENSKO

TVORÍME ZÁKLADY

Vydanie:
december
2023

Informácie z oblasti práva, daní a ekonomiky na
Slovensku

www.roedl.com/slovakia

V tomto vydaní si prečítate:

→ Právo

- Správne nastavenie konania prokuristu v spoločnosti
 - Cezhraničné premiestnenie sídla spoločnosti
-

→ Ekonomika

- Používanie štandardných cien pri oceňovaní zásob
- Úprava stravného počas služobných ciest na Slovensku

→ Právo

Správne nastavenie konania prokuristu v spoločnosti

Prokúra je významný a pomerne často využívaný inštitút zastúpenia v podnikateľskom prostredí. V aplikačnej praxi sa najmä u našich zahraničných klientov stretávame s rozličnými požiadavkami na nastavenie konania prokuristu za spoločnosť, ktoré sú bežné v ich domovských krajinách. V posledných rokoch sa však v súdnej praxi objavili viaceré rozhodnutia týkajúce sa najmä limitov konania prokuristu za spoločnosť. Týmto by sme Vám chceli priblížiť najčastejšie a najspornejšie otázky, ktorými sa slovenské súdy v posledných rokoch zaoberali práve v súvislosti s konaním prokuristu za spoločnosť.

Čo sa týka prvého obmedzenia prokuristu vo výkone jeho funkcie, toto obmedzenie spočíva už len v samotnom ustanovení § 14 Obchodného zákonníka (ďalej len OBZ), ktorý hovorí, že „Prokúrou splnomocňuje podnikateľ prokuristu na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku, aj keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocenstvo.“ Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že prokurista nie je oprávnený vykonávať úkony, ktoré sa netýkajú podnikovej prevádzky, ako napr. nie je oprávnený udeliť prokúru ďalšej fyzickej osobe, vykonávať úkony ktoré výrazne menia podnik – jeho predaj, zmenu organizačnej formy atď. Súdna prax definovala viacero takýchto úkonov, ktoré s prevádzkou podniku nesúvisia. V prvom kroku je teda vždy potrebné posúdiť, či úkon, ktorý má prokurista vykonať, je úkonom súvisiacim s prevádzkou podniku.

Spoločné konanie prokuristu a konateľa

V praxi sa často stretávame s požiadavkou obmedziť konanie prokuristu spoločným konaním s konateľom. Tu je potrebné zdôrazniť, že akékoľvek obmedzenie konania prokuristu zo strany spoločnosti spôsobom, že bude oprávnený konať iba spoločne s konateľom, nemá žiadne účinky voči tretím osobám a ani nie je možné takéto obmedzenie zapísať do príslušného obchodného registra. Naďalej je však možné interne (napr. v zmluve, internej smernici) regulovať povinnosť prokuristu vyžiadať si predchádzajúci súhlas konateľa, avšak len s účinnosťou dovnútra spoločnosti a nie voči tretím osobám. V prípade, ak by teda prokurista povinnosť vyžiadať si predchádzajúci súhlas porušil, spoločnosti by voči prokuristovi mohli vzniknúť nároky vyplývajúce z porušenia povinností (napr. nárok na náhradu škody), právne úkony uskutočnené prokuristom by však aj bez súhlasu konateľa ostali platnými.

Pracovnoprávne vzťahy a prokurista

K nejasnostiam v konaní prokuristu za spoločnosť prichádza najčastejšie pri pracovnoprávných vzťahoch. Ako sme na začiatku článku spomínali, prokurista je splnomocnený na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku. To, či je vznik, zmena alebo zánik pracovnoprávných vzťahov úkonom, ktorý sa týka prevádzky podniku bolo dlhšie v právnej praxi nejasné. Avšak judikatúra Slovenskej republiky už v tejto problematike odpoveď približne 2 roky má, aj keď považujeme za potrebné povedať, že ide o odpoveď, ktorá je odbornou verejnosťou stále kritizovaná. Najvyšší súd Slovenskej republiky v jednom zo svojich rozhodnutí uviedol, že prokúra nezahŕňa ani žiadnu z činností, ktorú robí štatutárny orgán smerom dovnútra spoločnosti. Vzhľadom na to, že pracovnoprávne úkony (ako napr. výpoveď pracovného pomeru) považoval Najvyšší súd SR práve za úkony smerom dovnútra spoločnosti, pričom oprávnenie prokuristu konať v pracovnoprávných vzťahoch nevyplýva ani zo Zákonníka práce, konštatoval, že výpoveď pracovného pomeru podpísaná prokuristom je neplatná. Až do prípadného iného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR je teda potrebné byť pri

konaní prokuristu v pracovnoprávných vzťahoch prinajmenšom opatrni, keďže akýkoľvek pracovnoprávny úkon uskutočnený prokuristom by súd v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia mohol považovať za neplatný.

Záver

Dúfame, že sme Vám týmto článkom priniesli aspoň základný prehľad limitov konania prokuristu za spoločnosť. Naším klientom sa vždy snažíme individuálne posúdiť a nastaviť vnútorné fungovanie v spoločnosti tak, aby pravidlá výkonu funkcie prokuristu boli jasne a vecne definované, bez zbytočného rizika neplatnosti právnych

úkonov. Budeme radi, ak sa na nás obrátite pre bližšiu konzultáciu nie len v tejto oblasti.

Kontakty pre ďalšie informácie

Lenka Valková
Associate Partner
Advokátka (SK)
T +421 2 5720 0400
lenka.valkova@roedl.com

→ Právo

Cezhraničné premiestnenie sídla spoločnosti

Problematika cezhraničného premiestnenia sídla spoločnosti bola po dlhú dobu v slovenskej právnej úprave riešená pomerne stroho. Kľúčovými v tomto prípade boli ustanovenie § 26 Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov a judikatúra Súdneho dvora Európskej únie.

Zmena v tomto smere nastáva od 1.3.2024, kedy vstupuje do účinnosti zákon č. 309/2023 Z.z. o premenách obchodných spoločností a družstiev (ďalej len „Zákon o premenách obchodných spoločností“) /všeobecné informácie o ňom sme Vám poskytli v našom septembrovom newsletteri/. Ten totiž okrem iného obsahuje aj právnu úpravu týkajúcu sa presunu sídla spoločnosti do iného štátu Európskej únie.

Ako teda by mal vyzeráť proces cezhraničného premiestnenia sídla spoločnosti po 1.3.2024?

V tomto článku sa venujeme situácií keď sídlo slovenskej spoločnosti má byť premiestnené do iného štátu v rámci Európskej únie.

Zákon o premenách obchodných spoločností definuje cezhraničnú zmenu právnej formy spoločnosti ako postup, pri ktorom spoločnosť bez zrušenia alebo likvidácie zmení svoju právnu formu zapísanú v registri pôvodného štátu na právnu formu podľa práva cieľového štátu a zároveň premiestni do cieľového štátu aspoň svoje sídlo. Zákon pritom takúto zmenu pripúšťa iba pri akciovej spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným.

Prvým a zároveň jedným z najdôležitejších krokov v procese cezhraničnej zmeny právnej formy spoločnosti bude

vypracovanie návrhu projektu cezhraničnej premeny. Tento projekt musí pritom obsahovať náležitosti požadované Zákonom o premenách obchodných spoločností. Prílohami návrhu projektu cezhraničnej premeny budú návrh spoločenskej zmluvy a návrh stanov premenenej spoločnosti.

Následne návrh projektu cezhraničnej premeny preskúma auditor a vypracuje o výsledku preskúmania písomnú správu. Zároveň vypracuje štatutárny orgán spoločnosti písomnú správu, v ktorej z právneho a ekonomického hľadiska vysvetlí a odôvodní cezhraničnú premenu, najmä dôsledky na budúcu podnikateľskú činnosť spoločnosti a dôsledky pre zamestnancov. Takáto správa štatutárneho orgánu má obsahovať časť pre spoločníkov a časť pre zamestnancov.

Návrh projektu cezhraničnej premeny sa uloží do zbierky listín. Spolu s návrhom projektu cezhraničnej premeny sa do zbierky listín uloží aj informácia pre spoločníkov, veriteľov a zamestnancov alebo ich zástupcov o tom, že pripomienky k návrhu projektu cezhraničnej premeny môžu predložiť najneskôr 5 pracovných dní pred konaním valného zhromaždenia, ktoré o cezhraničnej zmene právnej formy spoločnosti rozhoduje. Oznámenie o uložení vyššie uvedených dokumentov do zbierky listín musí byť tiež zverejnené v Obchodnom vestníku. Taktiež oznámenie o tom, že bol vypracovaný návrh projektu cezhraničnej premeny sa bude posilať príslušnému správcovi dane.

Spoločnosť bude tiež musieť vo svojom sídle, resp. na ďalšej adrese najneskôr 6 týždňov pred hlasovaním o schválení návrhu projektu

cezhraničnej premeny zverejniť požadované dokumenty.

Ďalší krok v procese cezhraničnej zmeny právnej formy spoločnosti bude predstavovať schválenie návrhu projektu valným zhromaždením spoločnosti. Ak by niektorí spoločníci nesúhlasili s cezhraničnou zmenou právnej formy spoločnosti, budú mať právo na vyplatenie vyrovnávajúceho podielu. Zákon o premenách obchodných spoločností rieši v súvislosti s cezhraničnou zmenou právnej formy spoločnosti aj ochranu jej veriteľov.

Predtým ako sa zápisom spoločnosti do príslušného registra v inom členskom štáte Európskej únie začne zaoberať kompetentný orgán, musí splnenie požiadaviek ustanovených pre cezhraničnú zmenu právnej formy spoločnosti na jej žiadosť preskúmať notár. Ten následne vydá osvedčenie predchádzajúce premene, ktoré bude mať formu notárskej zápisnice.

Osvedčenie predchádzajúce premene by malo byť následne poskytnuté orgánom štátu, kam k premiestneniu dochádza, a to prostredníctvom systému prepojenia registrov. Následne by malo dôjsť k preskúmaniu zákonnosti cezhraničnej zmeny právnej formy príslušným

orgánom cieľového členského štátu. Skúmať by sa tu teda malo, či premenená spoločnosť dodržala ustanovenia práva cieľového štátu o zakladaní spoločností a o ich zápise do príslušného registra.

Potom čo prebehne kontrola cezhraničnej zmeny právnej formy spoločnosti by mal kompetentný orgán cieľového štátu zapísať spoločnosť do príslušného registra a zasláť informáciu o tom súdu v Slovenskej republike. Ten by mal následne na základe takejto informácie vykonať výmaz spoločnosti z Obchodného registra SR.

Kontakty pre ďalšie informácie

Božena Nenovská
Advokátka (SK)
T +421 2 5720 0400
bozena.nenovska@roedl.com

→ Ekonomika

Používanie štandardných cien pri oceňovaní zásob

V posledných rokoch sa pri našich auditoch stále častejšie stretávame s použitím takzvaných štandardných cien pri oceňovaní zásob. Toto oceňovanie je uplatňované vo výrobných spoločnostiach, ktorých vlastníkmi sú najčastejšie spoločníci z krajín Beneluxu, Nemecka a Lichtenštajnska, ale aj z iných krajín.

Štandardná cena je vlastne vopred stanovená cena, ktorá v sebe obsahuje aj vedľajšie náklady obstarania zásob a oceňujú sa ňou jednak nakupované zásoby, ale aj zásoby vlastnej výroby. Použitie tohto ocenenia zásob v praxi vyzerá tak, že sa zvyčajne na začiatku účtovného obdobia stanovujú štandardné ceny pre jednotlivé položky zásob a v účtovníctve dôjde k takzvanému preceneniu – navýšeniu alebo zníženiu ceny zásob na sklade na aktuálnu štandardnú cenu.

V súvahe sa táto transakcia prejaví ako zmena ocenenia zásob na sklade a táto zmena sa vo výkaze ziskov a strát účtuje na účet zmeny stavu zásob vlastnej výroby bez ohľadu na to, či sa jedná o nakupovanú zásobu alebo o zásobu vlastnej výroby. Vzniká tak nesúlad medzi zmenou stavu zásob vlastnej výroby v súvahe a ich zmenou zaúčtovanou vo výkaze ziskov a strát, ktorú je potrebné na konci roka upraviť.

Pri nákupe zásob (materiál, tovar) sa v priebehu účtovného obdobia tieto zásoby prijímajú na sklad v poslednej známej štandardnej cene, pričom rozdiel medzi štandardnou cenou a nákupnou cenou zásob na faktúre od dodávateľa zásob sa účtuje priamo do výkazu ziskov a strát na účet 501 – Spotreba materiálu. Tento rozdiel medzi štandardnou cenou a skutočnou nákupnou cenou zásob je vlastne cenovou odchýlkou, ktorú je potrebné posúdiť a zodpovedajúco upraviť kvôli správne mu oceneniu zásob na konci účtovného obdobia. Vo výkaze ziskov a strát by totiž mala byť len tá časť cenovej odchýlky, ktorá patrí k už

spotrebovanej časti zásob. Na vyčíslenie tej časti cenovej odchýlky, ktorá už má byť vykázaná vo výkaze ziskov a strát je možné použiť štandardný vzorec pre rozpúšťanie cenových odchýlok zásob:

Podiel VNO

$$\frac{\text{ZS cenovej odchýlky -/+} \\ \text{prírastky cenovej odchýlky}}{\text{ZS zásob + prírastky zásob}}$$

VNO

$$\text{Podiel VNO} * \text{úbytok zásob}$$

Pomocou vyššie uvedeného vzorca sa vyčíslí, aká časť cenovej odchýlky ma byť zaúčtovaná vo výkaze ziskov a strát a zostávajúca časť by mala byť preúčtovaná ako úprava ocenenia zásob na sklade v súvahe.

Okrem toho je potrebné posudzovať ocenenie nakupovaných zásob na sklade aj z hľadiska vedľajších nákladov obstarania. Pri použití štandardnej ceny sa skutočné vedľajšie náklady obstarania vyfakturované dodávateľom účtujú priamo do výkazu ziskov a strát na účty nákladov. Keďže štandardná cena obsahuje aj vedľajšie náklady obstarania zásob, je potrebné mať k dispozícii rozpad štandardnej ceny na obstarávaciu cenu a vedľajšie náklady obstarania a následne osobitne posúdiť aj správnosť ocenenia vedľajších nákladov obstarania na sklade na konci účtovného obdobia.

Aj keď je možné vyššie uvedeným spôsobom čiastočne sa vysporiadať s použitím štandardných cien pri ocenení zásob, uplatňovanie štandardných cien v účtovníctve na Slovensku so sebou prináša aj určité riziká. Už samotné nasadenie štandardnej ceny je určitým nesúladom so slovenskými účtovnými predpismi predovšetkým čo sa týka úpravy ceny smerom nahor – zvýšenie ceny na sklade v prípade nakupovaných zásob (materiál a tovar).

Nakupované zásoby by mali byť podľa slovenských účtovných predpisov ocenené v nákupnej cene uvedenej na faktúre za nákup zásob. Slovenské účtovné predpisy však povolia rozdeliť cenu zásob na sklade na takzvanú pevnú cenu a cenovú odchýlku a cenovú odchýlku je možné rozpúšťať do nákladov pomocou vyššie

uvedeného vzorca. Tieto zložky ocenenia zásob by mali byť účtované na osobitných analytických účtoch. Ak v dôsledku nasadenia štandardnej ceny dôjde naopak k zníženiu ceny na sklade, vznikajú tu daňové riziká, pretože zníženie ceny na sklade môže byť z hľadiska daňových predpisov posudzované ako tvorba opravnej položky k zásobám, ktorá je nedaňovým výdavkom.

Pretože sa v praxi stále častejšie vyskytuje ocenenie zásob štandardnými cenami a lokálne spoločnosti zvyčajne toto ocenenie musia prevziať do slovenského účtovníctva kvôli požiadavke vlastníkov spoločnosti, je potrebné pri nasadení štandardných cien v praxi posúdiť aj vyššie uvedené riziká. Aj keď je snahou medzinárodných spoločností nemať rozdiely v ocenení medzi lokálnym účtovníctvom a reportingom materskej spoločnosti, pri nasadení štandardných cien je nutné na lokálnej úrovni

urobiť určité úpravy ocenenia a vznikne tak rozdiel medzi ocenením zásob v účtovníctve a ich ocenením pre potreby reportovania materskej spoločnosti.

Kontakty pre ďalšie informácie

Michal Mitruška
Manager
Audítor (SK)
T +421 2 5720 0400
michal.mitruska@roedl.com

→ Ekonomika

Úprava stravného počas služobných ciest na Slovensku

Od 1. októbra 2023 sa zvýšili sadzby pre výdavky vynaložené počas pracovných ciest v rámci Slovenska. Aktuálne platia nasledujúce sadzby:

- Pri pracovných cestách od 5 do 12 hodín je nová sadzba 7,80 EUR
- Pri pracovných cestách od 12 do 18 hodín je nová sadzba 11,60 EUR
- Pri pracovných cestách trvajúcich viac ako 18 hodín za deň je sadzba 17,40 EUR

V tejto súvislosti sa zmenila aj minimálna výška stravného lístka, v súčasnosti je limit 5,85 EUR.

Táto zmena má zároveň vplyv aj na výšku príspevku na stravovanie, ktorá by mala byť v rozmedzí od 3,22 EUR do 4,30 EUR.

Kontakty pre ďalšie informácie

Ján Beleš
Associate Partner
Vedúci účtovník
T +421 2 5720 0400
jan.beles@roedl.com

Tiráž

Vydávateľ:
Rödl & Partner
Landererova 12
811 09 Bratislava
T +421 2 5720 0400
www.roedl.com/slovakia

Zodpovedný za obsah:
Angelika Gál
angelika.gal@roedl.com

Layout/rozvrhnutie:
Angelika Gál
angelika.gal@roedl.com

Tento Newsletter je nezáväzný a slúži na všeobecné informačné účely. Nejedná sa o právne, daňové ani obchodné poradenstvo, ani nemôže nahradiť individuálne poradenstvo. Pri vytváraní Newsletter-u a informácií, ktoré obsahuje, sa Rödl & Partner vždy snaží dbať na maximálnu možnú starostlivosť, avšak Rödl & Partner nenesie zodpovednosť za správnosť, aktuálnosť a úplnosť informácií. Obsiahnuté informácie nesúvisia s konkrétnou situáciou jednotlivca alebo právnickej osoby, preto je v konkrétnych prípadoch potrebné využiť odborné poradenstvo. Spoločnosť Rödl & Partner nepreberá zodpovednosť za rozhodnutia čitateľa na základe tohto Newsletter-u. Obráťte sa na našich zamestnancov, radi Vám pomôžu.

Celý obsah Newsletter-u a odborné informácie sú duševným vlastníctvom spoločnosti Rödl & Partner a sú chránené autorskými právami. Používatelia si môžu tlačiť, kopírovať alebo rozmnožovať obsah Newsletter-u len pre svoje vlastné potreby. Akékoľvek zmeny, duplikáty, distribúcia alebo verejná reprodukcia obsahu alebo jeho častí, bez ohľadu na to, či sú online alebo offline, si vyžadujú predchádzajúci písomný súhlas spoločnosti Rödl & Partner.